

Універсал

Української Центральної Ради

(III)

Народе український і всі народи України!

Тяжка й трудна година впала на землю Російської Республіки. На півночі в столицях іде межиусобна й кривава боротьба. Центрального Правительства нема й по державі шириться безвластя, безлад і руїна.

Наш край так само в небезпеці. Без власти, дужої, єдиної, народньої Україна також може впасти в безодню усобиці, різні, занепаду.

Народе Український! Ти, разом з братніми народами України, поставив нас берегти права, здобуті боротьбою, творити лад і будувати все життя на нашій землі. І ми, Українська Центральна Рада, твоєю волею, в ім'я творення ладу в нашій країні, в ім'я рятування всеї Росії, оповіщаємо:

Однині Україна стає Українською Народньою Республікою.

Не відділяючись від республіки Російської і зберігаючи єдність її, ми твердо станемо на нашій землі, щоб силами нашими допомогти всій Росії, щоб уся Республіка Російська стала федерацією рівних і вільних народів.

До Установчих Зборів України вся вдасть творити лад на землях наших, давати закони й правити належить нам, Українській Центральній Раді, і нашому правительству - Генеральному Секретаріатові України.

Маючи силу і власть на рідній землі, ми тою силою й властю станемо на сторожі прав і революції не тільки нашої землі, але і всієї Росії.

Отож оповіщаємо:

До території Народньої Української Республіки належать землі, заселені у більшості Українцями: Київщина, Поділя, Волинь, Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, Катеринославщина, Херсонщина, Таврія (без Криму). Остаточне визначення границь Української Народньої Республіки, як що до прилучення частин Курщини, Холмщини, Вороніжчини, так і сумежних губерен і областей, де більшість населення українське, має бути встановлене по згоді зорганізованої волі народів.

Всіх же громадян сих земель оповіщаємо:

Однині на території Української Народньої Республіки існуюче право власности на землі поміщицькі та інші землі нетрудових хазяйств сільсько-господарського значіння, а також на удільні, кабінетські та церковні землі - касується.

Признаючи, що землі ті єсть власність усього трудового народу й мають перейти до нього без викупу, Українська Центральна Рада доручає Генеральному Секретареві по земельних справах негайно виробити Закон про те, як порядкувати земельним комітетам, обраним народом, тими землями до Українських Установчих Зборів.

Праця робітництва в Українській Народній Республіці має бути негайно упорядкована. А зараз оповіщаємо:

На території Народньої Республіки України від сього дня встановлюється по всіх підприємствах вісім годин праці.

Тяжкий і грізний час, який перебуває вся Росія, а з нею і наша Україна, вимагає доброго упорядкування виробництва, рівномірного розподілення продуктів споживання і кращої організації праці. І через те приписуємо Генеральному Секретарству праці від сього дня разом з представництвом від робітництва встановити державну контролю над продукцією України, пильнуючи інтересів як України, так і цілої Росії.

Четвертий рік на фронтах ллється кров і гинуть марно сили всіх народів світу. Волею і іменем Української Республіки ми, Українська Центральна Рада, станемо твердо на тому, щоб мир було встановлено як найшвидше. Для того ми вживемо рішучих заходів, щоб через Центральне Правительство примусити й спільників і ворогів негайно розпочати мирні переговори.

Так само будемо дбати, щоб на мирному конгресі права народу українського в Росії і по за Росією не було в замиренню порушено. Але до миру кожен громадянин Республіки України, разом з громадянами усіх народів Російської Республіки, повинен стояти твердо на своїх позиціях, як на фронті, так і в тилу.

Останніми часами ясні здобутки революції було затемнено відновленою карою на смерть. Оповіщаємо:

Однині на землі Республіки Української смертна кара касується.

Всім ув'язненим і затриманим за політичні виступи, зроблені до сього дня, як уже засудженим, так і незасудженим, а також і тим, хто ще до відповідальності не потягнений, дається повна амністія. Про се негайно буде виданий закон.

Суд на Україні повинен бути справедливий, відповідний духові народу.

З тою метою приписуємо Генеральному Секретарству Судових Справ зробити всі заходи упорядкувати судівництво і привести його до згоди з правними поняттями народу.

Генеральному Секретарству Внутрішніх Справ приписуємо:

Вжити всіх заходів до закріплення й поширення прав місцевого самоврядування, що являються органами найвищої адміністративної влади на місцях, і до встановлення найтіснішого зв'язку й співробітництва його з органами революційної демократії, що має бути найкращою основою вільного демократичного життя.

Так само в Українській Народній Республіці має бути забезпечено всі свободи, здобуті всеросійською революцією: свободу слова, друку, віри, зібранів, союзів, страйків, недоторканости особи і мешкання, право і можливість уживання місцевих мов у зносинах з усіма установами.

Український народ, що сам довгі літа боровшися за свою національну волю й нині її здобувши, буде твердо охороняти волю національного розвитку всіх народностей, на Україні суціль, тому оповіщаємо, що народам великоруському, єврейському, польському й іншим на Україні признаємо національно-персональну автономію для забезпечення їм права і свободи самоврядування в справах їх національного життя. Та доручаємо нашому Генеральному Секретарству Національних справ подати нам в найближчому часі законопроект про національно-персональну автономію.

Справа продовольча є корінь державної сили в сей тяжкий і відповідальний час. Українська Народня Республіка повинна напружити всі свої сили і рятувати як себе, так і фронт і ті частини Російської Республіки, які потребують нашої допомоги.

Громадяне! Іменем Народньої Української Республіки, в федеративній Росії ми, Українська Центральна Рада, кличемо всіх до рішучої боротьби усяким безладдям і руйніцтвом та до дружнього великого будівництва нових державних форм, які дадуть великій і знеможеній Республіці Росії здоров'я, силу і нову будучність. Вироблення тих форм має бути проведене на Українських і Всеросійських Установчих Зборах.

Днем виборів до Українських Установчих Зборів призначено 27 грудня (декабря) 1917 року, а днем скликання їх - 9 січня (января) 1918 року.

Про порядок скликання Українських Установчих Зборів - негайно видано буде закон.

Українська Центральна Рада. У Києві 7(20) листопада року 1917.

Вістник Генерального Секретаріату Української Народньої Республіки. - 1917, 23 листопада. - N 2.